

Leto III.

NA MEJAH

Štev. 6.

Izhaja vsakega 1. in 15. v mesecu. Letna naročnina 25 Din, za inozemstvo 40 Din.

Ček, račun št. 12.886
Telefon Jesenice 625
Uprava in uredništvo:
Jesenice, Krekov dom

LIST ZA GOSPODARSTVO, PROSVETO IN KULTURO

Jesenice, 15. marca 1938

Praznik delavstva

V prve dni pomladi je Cerkev postavila praznik delavca in varuha cerkve sv. Jožefa. S pomladjo, ko novo življenje vstaja in z njim raste novo delo, ki naj človeku za trud in delo njegovih rok da vsakdanji kruh, je sredi borb življenja ta praznik kot kašipot milijonom delavskih slojev k resnični notranji sreči.

Bil je Jožef siromašen, mož brez posebnega ugleda v takratnem svetu, ki je tako kakor današnji presojal vse po zunanjem videzu, katerega ustvarja le množica časnih dobrin. Njegov delež ni bilo bogastvo, ne čast. Imel je le preproste delavne roke, imel je pošteno srce. V njegovi duši je živel le en ideal, ki je vsega nekako prežareval, težnja, živeti po glasu vesti in tako oblikovati v svoji duši tisti božji mir, ki so ga deležni vsi oni, ki jih ne zvodijo videzi sveta na napačna pota.

Bil je Jožef ob znojnem delu v vsakdanjih skrbih zase in za tiste, ki so bili izročeni njegovim očetovski skrbi. Bil je zaradi resnice preganjan od mogočnejšev tega sveta, da je moral pred njimi bežati iz svoje domovine v nepoznane tuje kraje. Bil je, kakor jih je danes mnogo, katerih življenje je ena sama skrb in eno samo trpljenje. V njegovih skrbih in v njegovem trpljenju pa je bilo nadčasovno življenje, bilo je božje posve-

čenje, ki ga dela velikega v stoletjih in čaščenega, ko so imena nekdanjih mogotcev, pred katerimi se je klanjal svet, morda že zdavnaj pozabljena.

Množica tistih, ki hodijo danes njegovo trnjevo pot, bi morala po njegovem zgledu iskati v svoji časni nesreči vekotrajne sreče in bi morala preko teh minljivih stvari svoj pogled upirati v svet neminljivih vrednot. Delu samemu, ki mu življenje tako pičlo meri pravico in mačehovsko plačuje dnevnice, daje pravi smisel in tehtno vrednost šele ono pojmovanje dela in življenja, ki ga dviga iz trenutnih hipnih vrednotenj v niz duhovno ožarjenih netrohljivih zakladov.

Nikoli svet ne bo urejen tako, da bi v njem živela vsa pravica. Nikoli zlasti mali človek v tem svetu ne bo dobil odtehtanega vsega svojega deleža. Zmerom bo nasilje skušalo uveljaviti svojo nadmoč in močnejšemu dati, kar njegovo ni. Nikoli zato ne bo družba urejena tako, da bi bili v njej zadovoljni vsi, če naj jih zadovolji samo delež fizičnih vrednot tostranskega bogastva. S pravičnimi se je treba truditi za zmago pravice, za dolžni delež, za človeka vredno življenje. Za delež pa, ki nam je krivično odvzet, pričakovati povračila, kakor ga je pričakovalo življenje delavca-moža iz Nazareta.

Katoliška dejavnost

Že skozi desetletja in več sveti oče neprestano opominja vesoljno Cerkev, da so časovnim nevarnostim primerno dolžni vsi verniki poprijeti za delo za širjenje in poglobitev verskega življenja. Dolžni so osebno delati za rast kraljestva božjega na zemlji. Ne samo duhovniki, ampak tudi laiki so v to poklicani. Ni več čas, da bi bili v cerkvi samo pasivni člani, ki bi od nje samo prejeli, ampak je nujna potreba, da sami postanejo katoliško aktivni. To je smisel KA.

Razmere zadnjih desetletij so se silno izpremenile. Še pred desetletji je bil katoliški duhovnik med narodom v vsaki fari kot edini inteligent ob splošnem nizkem nivoju izobrazbe tudi edini poklican, da je druge vodil in učil. Samo po sebi je bilo takrat razumljivo, da množica vernikov k duhovnemu bogastvu skupnosti ni mogla mnogo prispevati. Z rastočo izobrazbo med narodom na eni strani, s porastom inteligence in seveda tudi s porastom sovražnikov Cerkve na drugi, pa je za vse tiste, ki vero tudi po notranje doživljajo, postal nekak postulat zahteva, da laična inteligenca pa tudi ljudje iz ljudstva vsak po svojih močeh skušajo prispevati, kar morejo za obrambo Cerkve in njenega poslanstva.

Ko je Rim začel poudarjati potrebo po katoliški akciji, so mnogi mislili, da nam Slovencem te katoliške akcije treba ni. Mislili so, da to delo pri nas vršijo različne kulturne, strokovne, humanitarne in druge organizacije, in da hoče Rim prav to, kar mi že imamo, uvesti po celem

svetu. Izkazalo pa se je tekom časa, da je bila ta miselnost zgrešena in da vse naše katoliško organizacijsko življenje še dolgo ni zgrajeno po bistvenem pravcu katoliške akcije.

Vse naše dosedanje organizacije od političnih pa do gospodarskih so sicer skušale biti v službi katoliške miselnosti našega naroda, toda manjkalo jim je čiste katoliške aktivnosti, zlasti pa učenitve v hierarhično ureditev Cerkve.

Katoliška akcija, bi rekli, je nekako izžarevanje osebnega katoliškega življenja na vzven. Katoliškega življenja prevzet član Cerkve ne more mirno prenašati, da bi rastle neovirano njeni nasprotniki in bi v splošno pogubo širili svoje nauke. Po notranji sili mora stremeti za tem, da sam aktivno poseže v trenutna dogajanja in jih skuša tako oblikovati, da bo med sodobniki zaživelo živo celotno katolištvo, ki ne gradi samo na zunanjem videzu, ampak vse zajema iz bogatih vrelcev nadnaravnega pojmovanja življenja.

Razume se zato, da morajo biti pravi katoliški akcionarji sami zavedni brezkompromisni katoliki, ki v osebnem, zasebnem in javnem življenju izpričujejo svojo pripadnost h katolištvu. V njegovih discipliniranih vrstah pa potem pod vodstvom duhovščine iščejo potov, kako tudi druge pridobiti za aktivno sodelovanje za zmago katoliškega življenja.

Ne more biti zato katoliški akcionar, kdor samo na zunaj poudarja pravilnost katoliških načel in celo po raznih organizacijah navidežno

Z Jesenic

Mohorjeve knjige bo treba naročiti. Lani smo narastli za 10 naročnikov. Kakor je pa letos čutiti, je med nami vse premalo zanimanja za najstarejšo slov. knjižno ustanovo. Pri hitrem teku življenja tudi prav radi in prav lahko pozabimo na take potrebne malenkosti. Knjig ne naročimo, in ko pride novo leto, nam je žal za knjige, ki so tako zelo vredne tistih nekaj kovačev. Ko torej to prebereš, pošlji takoj naročnino za bodoče leto, da zopet ne pozabiš!

Krekova knjižnica v Krekovem domu se čimdalje lepše razvija. Njeni čitatelji so vedno številnejši pa tudi število njenih knjig je vedno večje. Seveda ljudje berejo najrajši kako lažje čtivo, dočim znanstvene in poučne knjige ostajajo bolj v predalih.

Nezgode v tovarni se vedno bolj množe. Delno gre to na rovaš povečanja števila delavstva, delno je temu kriva nepazljivost posebno mlajših delavcev, delno pa tudi prehitro tempo. Naj bodo delavci pri delu previdni in naj ne pustijo, da bi jih stremuhi preveč priganjali. Preudarno delo zmeraj največ zaleže.

Vsi prijatelji Ljudske kuhinje bodo gotovo žalostni ob vesti, da se je pretekli dni poslavlila od nas č. sestra Notburga, ker bodo pogrešali njene ljubeznivosti. Sestri Notburgi, ki je svoje težko mesto na Jesenicah zamenjala z drugim lažjim, želimo iz srea, da bi v novem kraju ostala srečna med srečnimi.

9 zdravnikov je ugotovilo, da je smrt neizbežna, pa je smrt vendar šla mimo. Zbolela je namreč v Krekovem domu za tuberkuloznim vnetjem možganske mreže ljubezniva sestra Avguština. Ta bolezen se vselej konča z neizbežno smrtjo, ki nastopi najkasneje v osmih do desetih dneh po njenem prvem javljenju. Č. sestro Avguštino sta na Jesenicah pregledala in ugotovila to bolezen dr. Marčič in dr. Bergelj. V Ljubljani jo je pregledalo šest specialistov, vsi so ugotovili isto. V

Šmihelu je isto ugotovil tamkajšnji zdravnik. Dr. Marčič nam je javil žalostno vest po vseh teh pregledih, da tu ni nobene druge rešitve kakor samo čudež: »čudeži se še gode« in upajmo, da jo rešijo molitve. In mnogo so molili zanjo njeni prijatelji in znanci in njene sestre v samostanskih hišah reda Ubogih šol, sester de Notre Dame, pa tudi njena skrbna mati. Preteklo je deseti dan in sestri Avguštini se je začelo zdravje boljšati. Zdravniki stojijo pred zagoneznim vprašanjem in priznavajo, da je bilo tu po vseh naravnih zakonih ozdravljenje nemogoče. Zahvalimo se torej Bogu za njegovo pomoč.

Nova stavbna sezija je pred vrati. Kaže, da bodo imeli letos stavbeniki dosti dela. Kakor slišimo, je na občino vloženih že okrog 30 prošenj za nova gradbena dovoljenja. Med prvimi bo gradil za trg. Brejca dvonadstropno hišo nasproti hotela »Triglav«, na mestu, kjer je sedaj mala hišica g. Jančigaja, stavbenik Belcijan.

Občni zbor JRZ, ki se je nedavno vršil, si je izvolil novo vodstvo. Predsedstvo novega odbora je prevzel vsem dobro znani, marljivi javni delavec g. France Bertonec. Prepričani smo, da bo novi odbor še uspešneje vršil svojo nalogo, kakor jo je stari, ker poznamo njegovo notranjo strnjeno.

Cerkveni parlament v cerkvi na Savi so v zelo slabem stanju. Par plašev sploh ni več primernih za dostojno službo božjo. Tudi oltarni prti in prti obhajilne mize izpričujejo samo siromaštvo. Treba je zaradi božje časti, da se temu odpomore. Dobri ljudje bodo pač radi po svojih močeh za to prispevali primerne zneske, da se nabere nekaj tisočakov, ki so v ta namen potrebni. Zato bo v cerkvi na Savi pri nedeljskih službah božjih toliko časa darovanje v puščico v ta namen, dokler se ne nabere zadosten znesek, ki je potreben za nove parlamente in novo cerkveno perilo. Nekateri so se sicer tudi ob to obregnili, češ da tega ni treba, toda kdor ljubi cerkev, ga tako nasprotovanje ne bo oviralo, da bi po svojih močeh ne prispeval za čim veličastnejšo božjo službo.

Občni zbor Vincencijeve konference je bil 10. t. m. v Krekovem domu. Udeležba na obč. zboru izpričuje, da je zanimanje za našo najbolj agilno dobrodelno organizacijo med Jeseničani čedalje močnejše. Poročila odbornikov pa dokazujejo, kako delo konference neprestano ra-

delo v njihov prilog, njegovo zasebno življenje pa ne bi bilo v skladu s tem, kar drugim oznanjuje.

Iz navedenega sledi, da je ustvaritev prave katoliške akcije v sodobnih razmerah zares velika in težka naloga in da od tistih, ki se ji bodo pridružili, zahteva velikih žrtev. Kakor pri vsaki reči, moramo tudi tu pričakovati, da jo starejši rod ne bo prav razumel in jo bo vsekakor treba najprej nasloniti na mlajše moči, na našo mladino.

Če kateri kraj v Sloveniji rabi res striktno zgrajene organizacije katoliške akcije, so to brezdvomno Jesenice. Po svoji rasti, po svojem obeležju in tudi po čim dalje strumnejšem zbiranju nasprotnih sil morajo vstati sile katolištva v vsej svoji doslednosti in stopiti na branik.

ZZD je vzdržala strnjeni napad

Volitve obratnih zaupnikov pri KID so končane. Mnogo je bilo hrupa zaradi njih, mnogo govorjenja in dosti pisanja.

Značilno pri teh volitvah pa je dejstvo, da so se organizacije NSZ, JSZ in SMRJ vse združile za enoten nastop proti mladi katoliški organizaciji ZZD. Nekdaj najhujši nasprotniki, simpatizerji Orjune in komunističnih metod v boljševiški Rusiji so v eni vrsti s tako imenovano krščansko socialistično grupo bili samo po ZZD. Očividno so imeli namen in voljo, in kakor so govorili, tudi upanje, da bodo to mlado organizacijo ob teh volitvah docela strli.

Vse psovke so zmetali na njeno članstvo, terorizirali ga po tovarniških obratih, zasmehovali zaradi njegovega stališča, grenili mu življenje. Lahko rečemo, da je članstvo Zveze združenih delavcev v teh dneh prestalo pravi krstni ogenj in da je moralo za svoje pošteno stališče trpeti od zagrizenih nasprotnih taborov neizmerno krivico.

Člani Zveze združenih delavcev pa nasilju in terorju niso klonili, niso se ustrašili groženj, ni jih strl posmeh. Mladi pokret je tako pokazal, da ga ne bo mogoče več uničiti. Svojo pot bo šel, ravno in pošteno. Povedal bo resnico vsakomur. Ne bo se hlinil in lagal delavskim masam, pa tudi pred gospodarjem ne bo krivil svoje hrbtenice.

Pri volitvah je ZZD dobila 275 glasov in ene-

ga zaupnika, NSZ 828 glasov in 4 zaupnike, SMRJ 1609 glasov in osem zaupnikov, JSZ 719 glasov in 3 zaupnike.

Pri tem je treba upoštevati, da so vodilni člani ZZD še do maja lanskega leta vse tiste delavce, ki so jim oni pri KID preskrbeli kruh, poslali v JSZ. Tudi ne smemo mimo dejstva, da mlada ZZD na Koroški Beli zaradi posebnih razmer še ni ustanovila svoje podružnice in je tako na javniškem volišču dobila samo 46 glasov. Če primerjamo letošnje volitve z lanskimi, vidimo tole sliko: lansko leto so dobili levičarji 1511 glasov, JSZ 473 glasov, NSZ 375 glasov. Narastli so torej levičarji letos za ca 100 glasov, nacionalisti za 450 glasov, JSZ za 250 glasov, ZZD za celotno število. Procentuelno so levičarji padli od lanskih 60% na letošnjih 45% vseh oddanih glasov.

ZZD ima to veselo zavest, da je njeno stališče glede obratnih zaupnikov zmagalo. Priborila je vsemu delavstvu polnoštevilni zaupniški zbor, da bo mogel varovati interese delavcev. ZZD je tudi častno prestala skupen naval vseh nasprotnikov in si je v zboru zaupnikov osvojila prvo mesto. Pri volilnem boju so člani ZZD pokazali kljub svoji mladostnosti toliko člana in borbenosti, da mora vsakdo uvideti, da je treba z njimi računati in bo organizacija rasla po številčni in moralni moči v varstvo pravih delavskih interesov.

Sposobnim delavcem dobra mesta

Nastanek in razvoj organizacije Zveze združenih delavcev daje njenemu pokretu pečat tiste ustaljenosti in zdrave usmerjenosti ter realnega pogleda na življenje, ki ga ostalim strokovnim organizacijam v kraju več ali bolj manjka. Zato pokret ZZD ni gradil in ne more graditi na demagogiji, na zavajanju in na lažeh. Dobro se sicer zaveda, da je borba za resnico najbolj težka in da ljudje vse drugo rajši slišijo, kakor pa, da bi jim kdo življenje prikazoval tako, kakor v resnici je, in jih opominjal, naj se ne udajajo praznim utvaram.

Ko so druge organizacije s prikrivanjem dejstev in z neresničnim slikanjem stvarnega položaja agitatorično vplivale na delavske mase, je ZZD trezno gradila na svojih zdravih osnovah. Zavedala se je, da demagogiji ni mogoče priti v okom drugače, kakor samo še z večjim demagoštvom. Vedela je pa tudi, če bi stopila na to pot, da bi se izneverila svojemu poslanstvu in svojim osnovam. Ne bi mogla pričakovati, da bo iz zdrave setve pognalo zdravo klasje.

Mnogo je morala zato pretrpeti v celoti in v svojih poedinih članih od pripadnikov nasprotnih strokovnih pokretov. Mnogo krivičnega blata so ti nametali zlasti na njeno vodilno članstvo. Razkričali so jih kot tovarniške prodance, ki iščejo le svojih koristi in ki so za to že plačilo prejeli.

Kdo ne ve, kako so svoj čas vodilni člani socialistične strokovne organizacije skrbeli za svoje članstvo in za njihov prestiž pri tovarniškem podjetju. Znano je, da so si vsa boljša mesta prisvojili skoro brez izjeme. In vendar takrat nihče ni kričal, da so jih dobili zato, ker so interese delavstva prodali. Samo po sebi razumljivo je bilo, da so jih prejeli zato, ker so bili to boljši delavci, ker tudi samo boljši delavci navadno vodijo strokovne pokrete.

Ko je pa naš Arnež prejel sebi majčkeno primerno mesto, ko je Gasarju bila dodeljena nova služba, ko so nekateri bili prevedeni v nameščenski stalež, ni bilo konca namigavanja, da je bil njihov položaj izboljšan na škodo delavstva. Velika krivica se jim je delala zato.

V interesu podjetja je, da razsodno delavstvo zavzema višji položaj, v interesu strokovnih organizacij je, da razsodno delavstvo v njih zavzame vodilna mesta. Ali naj zato zmožnejši delavec, ker je svoje proste ure posvetil strokovnemu pokretu, trpi škodo in naj pri napredovanjih zaostane za manj zmožnimi samo zato, da drugi ne bodo iz hudobije nanj kamenja metali.

Ne tako. ZZD stoji na stališču, da mora vodilno članstvo v organizaciji biti najzmožnejše in da mora zato tudi v podjetju zaradi svoje vestnosti in zmožnosti zavzemati najboljše mesta.

Svoboda pesti

Teror spremlja komunizem vsepovsod. Izpričuje to Meksika, potrjuje Španija, in neizpodbitno samo sebe obsoja v terorju današnja Rusija. Pa ne samo v teh deželah, ampak povsod, kjer se ne bojijo, da bi jim zakon sledil takoj za petami, izvajajo marksisti na drugomisleče nečloveški pritisk. Tako nekaj sličic iz Francije:

V januarju so se napadi komunistov na nasprotnike v Franciji znatno pomnožili. Francosko časopisje piše o smrti mladega osemnajstletnega delavca Andre Chamonja, ki je izdihnil v bolnici v strašnih mukah, ker so ga komunisti napadli in do smrti zbili zaradi njegovih političnih idej.

V neki ulici Boulogni v okolici Pariza so nekega starega delavca, ki je bil znan po svoji protikomunistični miselnosti, komunisti iz zasede napadli in je bil v težkem stanju prenešen v bolnico.

Nov divjaški napad so izvršili komunisti 21. januarja t.l. V Bianeomu so ob izhodu iz tovarne »Renoc« ekstremisti napadli delavca Nevilleja, ki so ga označili za antikomunista. Tolkli so po njem in ga bili toliko časa, da se je s krvjo oblit zgrudil. Vsi nekomunistični delavci v tovarni »Renoc« so proti nečloveškemu terorju ostro protestirali.

V Marseillen so ustrelili komunisti člana narodne stranke, ker ni odobral postopanja ekstremnih elementov.

25. januarja t.l. se je peljalo 400 komunistov v avtomobilih iz Bresta v Laudemo v Bretaniji, kjer so napadli hotel, v katerem se je vršila seja francoske socialne stranke, ki ji je prisostvoval tudi polkovnik De la Roque. Komunisti so razbili šipe, udrli v hotel ter polomili in razrušili vse, kar so mogli. Pri tem napadu je bilo 7 smrtnih žrtev in šele po dolgi borbi je policija na konjih razgnala komunistične napadalce.

Na Jesenicah pa so člane ZZD ob zadnjih volitvah zmerjali, pretili so jim, pljuvali so vanje, pri delu so jih šikanirali, na predsednika krajevne ZZD so metali grafit in bi bili gotovo posnemali komunistične metode svojih bratcev v Franciji, če bi pri nas ne imeli tako dobro vodena notranjega ministrstva, ki je sličnim »svobodoumnim« akcijam pristrigel peruti. Vemo pa, da je bil teror na članstvo ZZD tako velik, da se jim je trud pri delu in trpljenje, ki je z njim združeno, zdel prava igrača nasproti terorju, ki so ga bili deležni s strani »svobodoljubnih« teroristov iz nasprotnih taborov.

Povsod srečujemo ob isti miselnosti iste metode.

V uniformirane vrste

Ni dosti, da si naš. Ni še vse narejeno, če z nami simpatiziraš, če rad posečaš naše prireditve, če si vesel naše rasti. Ne smeš hoditi ob strani. Ni več čas za to. Kdor je naš, gre z nami. V vrsto stopi in z nami zapoje, se z nami bori in z nami trpi! Nikoli ga ni strah našega imena. Z nami vred je ponosen nase in na nas.

Po mnogih letih prisiljenega molka, po sedmih letih spanja vstajajo pomlajeni v novo življenje naši mladinski pokreti, naša fantovska in naša dekliška zveza. Naše vrste se množe. Vsak dan pristopajo novi člani in nove članice.

Naše delo se pogloblja. Vse je bolj časovno primerno, vse bolj na realno življenje prilagojeno, kakor je bilo to nekdanj. V naših vrstah umira filozofiranje, nekaj velja samo praktično življenje na zdravih osnovah.

Naše vrste zato ne smejo biti mahedrave in razčlenjene. Strumno kakor borci v eni vrsti gremo enega duha zmagi za pravično stvar nasproti.

Enotnost duha, enotnost smeri, udarnost pokreta pa mora poenotiti enotnost v zunanosti. Potrebujemo štiristopov, potrebujemo maso uniformiranih mož, fantov in deklet. Imeti jo moramo in imeli jo bomo, ker jo hočemo.

Hočemo pa zato, da sleherni katoliški zavedni član in sleherni katoliško zavedna članica slovenske narodne skupnosti stopa v teh vrstah.

Napak bi bilo, če bi samo naša mladina v idealističnem stremljenju stopala v naših bojnih vrstah. Vanjo morajo naši starejši kulturni in prosvetni delavci, naši občinski odborniki, naši župani, oblasni svetniki, naša inteligenca. Nikdo naj se ne izmika; kjer stopa v kroju minister dr. Krek, tam more stopati tudi vsakdo drugi izmed nas.

Čeprav kraj zahteva denarnih žrtev in zaradi časti pokreta stroge discipliniranosti naj ne bo nikogar med nami, ki bi teh žrtev nase rade volje ne vzel, če mu je to vsaj malo mogoče.

Rešitev iz denarne krize

(Nadaljevanje)

Nekajkrat smo že na tem mestu razpravljali o vzrokih denarne krize. Pokazali smo, kako naši denarni zavodi za nastanek in razvoj te krize ne nosijo nobene odgovornosti. Naši denarni zavodi, naše združne hranilnice so visoko aktivne, to se pravi, da imajo mnogo več vrednosti, kakor pa so njih dolgovi ali vloge. Zlasti pa je garancija za vse vloge pri teh zavodih nad vsak dvom daleč premočna, da bi se moglo le enemu vlagatelju zgoditi, da bi po krivdi denarnih zavodov prišel le ob en dinar svojega vložnega denarja.

Slovenski denarni zavodi bi bili zato brez vladne pomoči že leta 1932. sami izšli iz denarne krize, da ni nemodro vodstvo na državnem krmilu tega po svoji nespameti zavrlo na veliko škodo našega narodnega gospodarstva.

V letu 1932. so mnoge zadruga že skoro v polnem obsegu poslovale. Zaupanje se je vračalo. Nove vloge so zopet začele naraščati. Tedaj pa je nenadoma prišla znana naredba o zaščiti kmečkih dolžnikov, ki je kmeta sicer zavarovala pred njegovim upnikom, toda je ubila njegov kredit. Začelo se je šušljati in govoriti tudi javno, da nobenemu kmetu ne bo treba plačati niti dinarja, da bodo morali vse izgube upnikov — denarnih

zavodov nasproti kmetom nositi vlagatelji, katerim se bo enostavno črtal tolikšen del njihovih vlog, da bo s črtanjem teh krita izguba pri kmetih.

Val splošnega nezaupanja je planil še z večjo silo med narod in je rezal čimdalje bolj globoke brazde v vse naše gospodarsko življenje in silil k popolnemu zastoju denarnega obtoka.

Zaščiteni kmetje so potegnili za seboj v zaščito tudi denarne zavode, ki so nujno postali zaradi kmečke zaščite nelikvidni. Denar ni nič več tekel skozi njihove blagajne. Dasi so bile terjatve zadostne, da bi z njimi krili zahteve svojih vlagateljev, jim te nič več pomagale niso.

Nesigurnost se je vse bolj večala, dokler sedanjí režim ni dokončno rešil neprestanega obnavljanja začasne kmečke zaščite na ta način, da je kmetom brisal 50 odstotkov dolga, za ostalih 50 odstotkov pa je iskal kritja delno v rezervah denarnih zavodov, delno pa v državnih priznanih. Ta uredba je končno rešila vsak dvom. Jasno je bilo, da zaradi kmečke zaščite in zaščite denarnih zavodov noben vlagatelj ne more zgubiti niti enega dinarja.

Večnim poizkusom je tako sedanja vlada napravila temeljit konec. Rešila je kmeta in rešila je malega varčevalca, našega vlagatelja.

ste in kako organizacija čimdalje bolj širi svoje delovno področje. Zopet se je dvignilo število podpirancev, dvignilo se je število otrok v dnevnih zavetiščih, porastlo je število mladinsko zavetišče. Pristopili so novi dobrotniki, odpadlo pa jih je samo nekaj, ki kljub svoji inteligenci ne znajo ločiti med krščansko dobrodelno organizacijo in med svojim političnim udejstvom. Značilno je, da so izostali tako le tisti, ki bi bili po svojem govorjenju najbolj dolžni, da dobrodelnost v kraju podpro. Namesto sirotišnice, ki jo bo sedaj gradila mestna občina, je konferenca sklenila, postaviti pod Mežakljo v smeri proti Dobravi novo dnevno zavetišče, ki je za dotični okoliš prav resnično zelo potrebno. Novo izvoljenemu odboru želimo, da bi v dobrobit jeseniških revežev mogel v tekoči poslovni dobi še bolj intenzivno in z uspehom delati.

Gorsko okrevališče pri Sv. Križu nad Jesenicami, ki je last Bratovske skladnice, bodo v letošnjem letu prezidali in povečali. Preureditev bo baje stala en milijon dinarjev.

Bratovska skladnica je razpisala službo novega zdravnika za okoliš Radovljica. Zaradi porasta delavstva so namreč sedanjí zdravniki bratovske skladnice preobremenjeni.

Sestanek boh. fantov v Krekovem domu bo 17. t. m. v običajnih prostorih. Katoliški bohinjski fantje, zaposleni na Jesenicah, naj se sestanka gotovo udeleže.

»Aljaž« je v pustnih dneh vabil k peštrim prireditvam v Krekovem domu. Na pustno nedeljo in pustni terek je bila velika dvorana Krekovega doma zato natrpano polna. Publika je bila na splošno s prireditvama zadovoljna, opazilo pa se je ob nedeljski prireditvi, da igralci nikakor nočejo razumeti, da je vloga treba dobro znati. Tu razni izgovori, da odra nimajo vsak večer na razpolago, nič ne pomagajo, igralec se mora svoje vloge učiti doma, ne pa šele na odru. Pri nas pa opazamo pri vseh skušnjah do generalke in še na njej, da igralci na odru le berejo. Mimosgrede se hočejo naučiti. Na tem vse predstave zelo trpe, ker tudi režiser nikoli ne more zadostno razviti svoje tehnike, če igralci gledajo v vloge, namesto da se prpsto gibljejo na odru. Za pustni terek pa je bilo med raznimi točkami predolgo čakanje, čeprav ni bilo treba spreminjati odra.

Krekovo prosv. društvo bo, kakor kaže, kmalu imelo vse dni v tednu redne kino predstave. Samo še nekaj dni bo treba izpolniti, pa se bo to uresničilo. Mnenja pa smo, da je za Jesenice stari red kino predstav popolnoma dovolj. V petek, soboto in nedeljo vsakdo lahko dobi priliko, da predstavo obišče. Društvo v drugačnem primeru organizacijsko vsekakor trpi. Člani odsekov se zlasti pritožujejo, da jim nedeljske predstave ubijajo red in disciplino. Mi dvomimo, da bi morebitni gospodarski prestiž mogel odtehtati izgubljene organizacijske koristi.

Akademiki na Jesenicah so ob nastopu svojega pev. zbora želi polno priznanje. Vsi, ki so njihov pevski koncert obiskali, so bili z njim zadovoljni in si žele, da bi jih imeli priliko še in še poslušati. Koncerta so se udeležili pristaši in predstavniki vseh skupin jeseniškega življenja in je bila dvorana popolnoma zasedena. Nič ni pomagalo, če je neka skupina skušala ljudi od koncerta odvračati; popoldne pred koncertom so namreč jeseniški zasebni telefoni lastnikom javljali v imenu Krekovega društva, da koncerta ne bo. V Krekovem domu pa seveda za to niso ničesar vedeli. Želimo, da bi imeli zopet kmalu priliko akademski pevski zbor pozdraviti v svoji sredi.

Slavko Savinšek:

Med Mežakljo in Mirco

(Dalje)

III.

Tisto leto so Gorenjska in njeni prebivalci zgodaj praznovali Vstajenje. Vsa gornja dolina, ki se je kot ostra zarez za zdela med odganjke Julijskih Alp in Karavank, in ki vanjo gleda navadno Bog samo z enim očesom, z drugim pa mezi, kot bi mu nagajal obilni dim tovarniških dimnikov in nešteti lokomotiv, je bila že v zgodnji pomladi vsa zelena in cvetoča in sončne luči je ležalo v njej, da se je vse prelivalo in jemalo vid. Ni čudno torej, če je delavstvo hitelo v taki priliki v božjo naravo, da se napije luči in sonca, da se zelenja in cvetja nagleda in se po dolgem času spet enkrat nasmeje od srca!

Posebno mladim je bilo vso zimo tesno med stenami in v žaru martinovk neznosno, drugim pa na prostem pri vozičkih in zmrzli železnici bridko, da je v srce peklo. Zato so ob vsaki priliki kar pili sonce in njegovo toploto, smejali se v zelenju in bili židane volje, da se že v pomladi pripravijo na prihodnjo jesen in zimo, ko bo zopet zeblo v srce in mozeg.

Na velikonočni ponedeljek so hodili v Emavs. V sosednjo, pol ure oddaljeno vas. Šle so Anica, Režika, Polonica, Minka, Urška, Cilka, Marjanica. In z njimi Jože, France, Janez, Rok, Grega, Mihec, Pavel in Martin. Že tja proti koncu trga so fantje nekam silili v pare z dekleti, a jim ni šlo nič kaj prav po volji; Anica jim je štrečno mešala. Držala se je Cilke pod pazduho, da je ni bilo mogoče ločiti in venomer ji je pripovedovala. Motovilil se je okrog nje Jože, jo ogovarjal, kakor je najlepše znal, ali danes je slabo naletel. Ni se menila zanj, morda ga je le sem ter tja nagnala: »Pusti naju vendar v miru!« Zato se je kmalu vsa mlada četa kar nehote razdelila v

dve gruči: spredaj fantje, zadaj dekleta in zadnji dve, Anica ter Cilka. Le Jože ni prav vedel, kje je doma. Hodil je ob strani med zadnjimi fanti in prvimi dekleti. Če pa je le mogel, si je malo popravil trak pri čevlju ali ovratnico, ali si malo hlačnico privihal, da je prišla Anica mimo njega in ji je lahko izpod klobuka poškilil v oči in slišal njeno pritajeno govorico.

»Veš, Cilka, vso zimo mi ni bilo niti enkrat dolgčas. Vedno sem imela družbo in zabavo.«

»O, saj vem! Ta ali ona je večkrat povedala, da si bila s tem in z drugim tam pa tam, celo s častniki v Kazini na plesu. Kar nisem mogla verjeti, že zdavnaj sem te menila vprašati, kako si prišla tjakaj.«

»Nič čudnega! Ali se spomniš tistega nadporočnika, ki je vedno jahal mimo tovarne na belcu? Veš, večkrat je prišel tudi mimo nas. Vsakokrat je gledal skozi okno, da nazadnje res nisem mogla več strpeti, da ne bi za njim pogledala. Pa me je kar brž ogovoril. In ko je videl, da znam nemško, je vsak dan postal po celo uro. Kako je bil zabaven! Kakšne poklone mi je znal delati.«

»O, ti častniki znajo! Saj se že morajo naučiti, ko vsakemu dekletu pripovedujejo ene in iste reči.«

»Veš, Cilka, ta je bil drugačen! Nikdar ni rekel nespodobne besede ali kaj drugega, kar bi me bilo užalilo. Pomisli, že več kot mesec dni je hodil vsak dan, pa mi je šele takrat enkrat poljubil roko. In veš, kar zardel je pri tem!«

»Res?«

»Rekel mi je, da tako lepe ročice še nikdar v svojem življenju ni videl!«

»Je pa enkrat Minka pravila, da je tudi njej dejal tako.«

»O, ta gotovo ne! Saj ni nikdar govoril z njo. Meni je dejal, da se niti ne zmeni več za druge ženske, odkar pozna mene.«

»Pa si mu verjela?« (Dalje prihodnjič.)

Pijte in jejte poceni in dobro

Kdor hoče poceni jesti,
pride

v Krekov dom

Kdor hoče dobro jesti,
se abonira

v Ljudski kuhinji

Kdor hoče dobro in poceni piti, mora priti

v Katakombe

Prišla je velika količina izbornih vin. Vsak se lahko sam prepriča, da je to resnica

Za elektriko

vse najcenejše in ugodnejše pri

Jože Markež

elektrotehnično podjetje

Jesenice, Murova, tel. 605

Zadružna tiskarna Ljubljana Tyrševa 17

se priporoča jeseniškim tvrdkam za izdelavo vseh v knjigotiskarsko stroko spadajočih del, ki jih izvrši lepo, solidno in po nizkih cenah

Telefon števil. 30-67

Varno
naložite svoj
denar!

HRANILNICA IN POSOJILNICA NA JESENICAH

obrestuje vse stare in nove vloge po 4%. Nove vezane pa po 5%. Vaš denar je varno naložen pri njej. Zanj garancirajo hranilnične rezerve, kakor tudi vsi zadružni člani z vsem svojim premoženjem. Najmanj stokratna je ta garancija.